# NOORD-BRABANDER.

NOMMER 121 — 'S BOSCH. — ZATURDAG, 8 OCTOBER 1831.

## Polen.

WARSCHAU, 26 *September*.

Zijne Majesteit de Keizer van Rusland heeft den veldmaarschalk prins *Paskewitsch-Warszawski* tot gouverneur-generaal van het koningrijk Polen benoemd en met de organisatie der provisionele regering belast.

De volgende proclamatie is daaromtrent uitgevaardigd:

Zijne Majesteit de Keizer en Koning van Polen heeft, uit overweging van den toestand des koningrijks Polen, gedurende den in hetzelve begonnen opstand, het besluit gelieven te nemen, om in het koningrijk Polen den hoogste staatsambtenaar daar te stellen, wiens pligt het zal wezen, de verstoorde rust en welvaart te herstellen. Met dit welwillend oogmerk behaagde het Zijne Majesteit, den opperbevelhebber der actieve armée tot gouverneur-generaal van het koningrijk Polen te benoemen. Toen de armée, aan mijn opperbevel toevertrouwd, Warschau ingenomen had, overtuigde ik mij met onuitsprekelijk leedwezen door talooze bewijzen, welke groote ellende de revolutie veroorzaakt had. — Tot het aanwezen en het welzijn van de gansche natie, heeft het koningrijk Polen eene spoedige herstelling der orde, stilte en algemeene rust noodig. — Overeenkomstig den pligt van den aan mij opgedragen post van gouverneur-generaal en om gezegd weldadig doel te bereiken, haast ik mij, de hoogste provisionele regering van het koningrijk Polen daar te stellen, terwijl ik het haar ten pligt make, het land voorloopig te organiseren en de welvaart der natie te verzekeren. — Terwijl ik nu daartoe overga, om, onder voorzitterschap van Zijne Exc. den geheimraad en ridder *Engel*, de provisionele regering, welke uit een gelijk getal welgezinde russische en poolsche *beambten* zamengesteld is, te installeren, breng ik zulks ter kennisse van de ingezetenen en alle ambtenaren van het koningrijk Polen, ten einde de eersten in hunne belangen, en de laatsten in hunne werkzaamheden en alle takken hunner ambtsverrigtingen zich zonder uitzondering tot de hoogste provisionele regering wenden en derzelver beschikkingen, als die van de hoogste overheid van het koningrijk Polen, welke tot welzijn der poolsche natie met magt en vertrouwen werd verleend, vaardig en stiptelijk uit te voeren.

*Van den 27.*

Alhier is een koninklijk manifest over de zamenstelling van de provisionele regering bekend gemaakt. De protocollen der regering zullen in de russische en poolsche talen opgesteld worden. De besluiten, bij meerderheid van stemmen genomen, worden ten uitvoer gebragt, zoodra de president dezelve bekrachtigd heeft. Bekrachtigt de president de besluiten niet, dan moet de zaak aan de beslissing van den opperbevelhebber, gouverneur-generaal, onderworpen worden.

— De generaal *Marawski* is van de poolsche armée alhier aangekomen.

— Volgens ontvangene tijdingen, is het korps van den poolschen generaal *Rozyski* op Krakausch grondgebied gekomen en aldaar ontwapend geworden.

— Modlin, is den 24 door de Russen bezet geworden.

## Oostenrijk.

WEENEN, 25 *september*.

Volgens de laatste berigten uit Hongarije, zou de *cholera* zich daar in 2269 plaatsen hebben geopenbaard. 232,580 personen zijn er tot den 13 september door aangetast, van welke 80,699 genezen, 109,264 gestorven en 42,617 onder geneeskundige behandeling gebleven zijn.

## Pruissen.

BERLIJN, 1 *October*.

Men heeft alhier, per estafette, de tijding ontvangen, dat de poolsche armée den 29 september op pruissisch grondgebied is overgegaan en het geweer nedergelegd heeft; 4000 man zijn bij Schrino en 10,000 man tusschen Gollub en Straatsburg aan de Drewenz aangekomen en aldaar ingesloten geworden.

— Tot heden middag zijn te Berlijn 895 personen door de *cholera* aangetast, van welke 207 genezen en 579 gestorven zijn.

## Frankrijk.

PARIJS, 1 *October*.

In de zitting van de kamer der afgevaardigden van den 30 september heeft de heer *Casimir Périer* eene breedvoerige redevoering gehouden nopens het toestaan van een buitengewoon crediet van 500,000 franken tot onderstand van de in Frankrijk gevlugte vreemdelingen, waarvan wij den hoofdzakelijken inhoud mededeelen:

De staatkundige gebeurtenissen, zegt hij, in vele streken van Europa voorgevallen, hebben sedert 1814 tot op den dag van heden, een vrij groot getal vreemdelingen, Spanjaarden, Portugezen, Italianen en anderen uit hun vaderland op den franschen bodem doen terugkeeren, welke de angst over hunnen toestand en de onmogelijkheid, waarin zij zich bevinden om met hunne familien te correspondéren, in het belang en voorstelijke weldadigheid van Frankrijk hebben aanbevolen.

De eerste dagen der herstelling van de Bourbons te Madrid bragten in den beginne naar Frankrijk, spanjaarden, die verpligt waren om het Schier-eiland te ontvlugten, als hebbende sedert 1809 tot de fransche partij behoord.

Subsidien uit de vrije fondsen der gewone credieten waren in den beginne voor dezen min kostbaar, onderkomen of van elders hervatten dienst, volgens de omstandigheden, genoegzaam.

Maar de oorlog van 1823, weer andere vlugtelingen naar Frankrijk gevoerd hebbende, welke de fransche edelmoedigheid ook wilde beschermen, en welke zich in het vervolg en onder de bescherming van onze armée aanboden, groeiden de behoeften aan, en men moest in dezelve voorzien door speciale ordonnantien van supplementaire credieten, die achtereenvolgende tot de som van zesmaal honderd en tien duizend franken stegen, ordonnantien, welke bij de wet van den 28 julij 1824 geregeld zijn.

Betere omstandigheden voor deze vlugtelingen, of andere door hen gevolgde bestemmingen, of eindelijk vrije fondsen uit die deze credieten, veroorloofden beurtelings die opofferingen te staken, of te verminderen of op eene andere wijze uit te deelen.

De heer *Casimir Périer* gaat voort en betoogt dat deze onderstand niets met de staatkunde gemeens heeft, en dat alleen menschlievendheid, dezelve vordert en doet uitdeelen; na hierover in het breede te hebben uitgewijd, zegt hij verder:

Gij herinnert u, dat in den loop der uitleggingen, welke ik, aangaande de zaken van Italie zijn onderworpen, wij u hebben onderhouden over gevraagde en door ons verkregene amnestien, ten behoeve der personen, welke in de laatste gebeurtenis zijn in gevaar gesteld.

Er is inderdaad eene algemeene amnestie door het hof van Rome toegestaan; maar daardoor zelfs dat zij collectief was, moest zij vergezeld zijn van voorwaarden, geschikt om de individuele toepassing er van even zeker voor het gouvernement, hetwelk dezelve verleende, te maken als voor de personen, die er het voorwerp van waren. Wij hebben van die voorwaarden zelve den inhoud beallscutieerd, op eene wijze, geschikt om dezelve voor de vluchtelingen en bij gevolg voor de veiligheid der toekomst, zoo gunstig mogelijk te maken. De Kamer zal daarover oordeelen.

De aan de vlugtelingen uit de roomsche staten toegestane amnestie moet alleen hare uitwerking hebben, voor zoo verre zij den eed van getrouwheid aan het pauselijk gouvernement zullen doen, eene formaliteit waaraan zij gehouden zijn zich te onderwerpen, ten einde de autorisatie te verkrijgen om naar hun vaderland terug te keeren.

Daar er omtrent de redactie van den eed zwarigheden waren ontstaan, gaf de kardinaal *Bernetti* aan den heer *de Saint-Aulaire* de volgende uitleggingen.

Hij zeide: «Dat het formulier aan de onderteekening der vlugtelingen voorgesteld, eene daad van herroeping voor het voorledene en eene verbindtenis voor het toekomende behelsde, maar dat het tweede gedeelte hem belangrijk voorkwam en dat het aan diegenen, welke paspoorten vroegen, geoorloofd zoude zijn te verklaren, dat hunne bedoelingen altijd zuiver waren geweest, en dat zij dus meenden zich niets te verwijten te hebben.»

Ten laatste herhaalde de kardinaal deze nieuwe verzekering dat «de vlugtelingen, die het formulier van onderwerping, hetwelk men van hen vroeg, strijdig mogten vinden met de waardigheid van hun personeel karakter, de kracht daarvan kunnen vermin-

deren door de opmerking, dat zij zich niet in het geval, bevonden hebbende, dat dit zelfde formulier schijnt aan te duiden, niet aarzelen hetzelve te onderteekenen, omdat zij zich de uitdrukkingen, welke al te hard mogten schijnen, niet aantrekken.

Ik heb mij gehaast deze uitleggingen aan de prefecten mede te deelen, ten einde daarvan aan de romeinsche vlugtelingen in hunne departementen kennis te geven.

Deze vergunningen, welke hunnen toestand reeds beter maakten, zijn van eene nog gunstiger bepaling gevolgd. De zaakgelastigde van den heiligen Stoel heeft onlangs aan de ministers van buitenlandsche zaken een nieuw formulier van eed ter hand gesteld, hetwelk van het voorledene geene melding makende, in algemeene uitdrukkingen alleen de verpligting behelst «om »het pausselijk bestuur getrouw te blijven, aan geen complot »deel te nemen, en zich zelfs, tegen de daarstelling daarvan, »door alle middelen, welke in zijn vermogen zijn, te verzetten.»

De zaakgelastigde aankondigende dat de vlugtelingen, welke deze nieuwe redactie aankleefden de noodige paspoorten zouden verkrijgen om naar hun vaderland terug te keeren, heb ik een afschrift daarvan aan de prefecten gezonden om hetzelve ter onderteekening die vreemdelingen te doen aanbieden, en ik heb moeten denken, dat diegenen, welke weigeren mogten dien eed te onderteekenen; daar zij alzoo de magt hadden om met veiligheid naar hun land terug te keeren, niet anders meer dan als vrijwillige vlugtelingen wilden beschouwd worden, en bij gevolg weigerden aan de subsidien deel te nemen.

Het schijnt, inderdaad, eene naauwkeurige en voorzigtige regtvaardigheid te zijn, dezelve niet te verleenen dan aan hen, die van de amnestie zijn uitgezonderd en zich niet zonder gevaar naar hun vaderland kunnen begeven. In dezen zin heb ik daarover de prefecten onderhouden, en men ziet niet wat vernederends voor de vlugtelingen de acte van onderwerping, welke men van hen vraagt, inhoudt. Meer dan zestig Romeinen houden zich er aan en krijgen achtereenvolgende hunne paspoorten; twintig hunner zijn vertrokken. Voor het overige schijnen de lasten aan Frankrijk opgelegd, de vermindering der industriële werkzaamheden, de slechte staat van de klasse der werklieden, welke even geduldig verdragen als weinig verdiend is, alles schijnt te vorderen om de toekenningen van bijstand alleen voor die vlugtelingen te bewaren, welke zich door naar hun vaderland terug te keeren, aan wezenlijke gevaren zouden blootstellen, en ze niet te verleenen aan hen, die om redenen van neiging, welke men niet kan waarderen, bij voortduring in Frankrijk, ten koste van den staat, mogten willen blijven.

De kamer zal er zoo over oordeelen en ons ongetwijfeld, bij de discussie, welke hare stemgeving zal vooraf gaan, magt geven, om alleen in dien tijd en binnen die grenzen de subsidien toe te passen, welke zij aan het ongeluk verleent, zonder aan individuële hardnekkigheid een staatkundig voedsel te geven.

Door ons vroeger tot een ander middel te verbinden, zouden wij daarin te gelijk, ik herhaal het, mijne heeren! oneindige opofferingen in geld en eene morele verantwoordelijkheid ontmoeten, welke wij jegens andere gouvernementen niet kunnen aannemen. Zoodanig zal, indien gij, mijne heeren! denzelven goedkeurt, de regel van verdeeling der fondsen zijn, welke wij thans van u vragen.

De Koning heeft ons, bij gevolg, bevolen aan uliedens het ontwerp van wet, hetwelk van den volgenden inhoud is, te onderwerpen:

«*Eenig artikel.* — Er wordt aan den minister van binnenlandsche zaken een buitengewoon crediet van 500,000 franken verleend, als supplement bij de som van een millioen, voorkomende op het budjet van dat ministerie, dienst van 1831, tot onderstand voor de vreemde vlugtelingen in Frankrijk ten gevolge van staatkundige gebeurtenissen.»

Bij het ontwerp van wet is het tarief gevoegd van den onderstand geleverd aan de vreemde vluchtelingen in Frankrijk met de volgende aanmerkingen:

Het tarief van verleenden onderstand is, behalve eenige door den toestand van vele afgevaardigden noodzakelijk gemaakte uitzonderingen, voor de Cortes, ministers en generaals, twee franken daags, voor de hoofd-officieren 1 fr. 50 centimes, voor de officieren van den rang van kapitein en daarbeneden 75 centimes, voor de onderofficieren en soldaten, die geen gedeelte van de depôts uitmaken, 30 tot 60 centimes, voor hen die gekaserneerd zijn, naarmate dat zij rations ontvangen. De vlugtelingen, welke geene militaire zijn, worden, wat de hoeveelheid van den onderstand betreft, gelijk gesteld, naar aanleiding van hunnen maatschappelijken toestand of der bedieningen, welke zij hebben uitgeoefend; de vrouwen ontvangen de helft, de kinderen een vierde gedeelte.

«*Recapitulatieve staat der vlugtelingen uit het zuiden.* Spanjaarden, 2867; Italianen, 1524; Portugezen, 962. In het geheel 5353.

*Vlugtelingen uit het noorden.* Polen, die onderstand ontvangen, 6; Polen, die er om verzoeken, 15; een enkele Pruis vraagt er om. In het geheel 22. Algemeen geheel 5375.»

Dit ontwerp is aan het voorbereidend onderzoek der bureaux verzonden.

De discussien over de wet wegens de erfelijkheid van het pairschap is in die zelfde zitting begonnen. De heeren *Tourenel*, *l'Herbette*, *André de Puyraveau* en de generaals *Thiars* hebben in deze zitting het woord gevoerd. Heden werden deze discussien voortgezet. Men zegt, dat er bij de 60 redenaars zich hebben doen inschrijven.

— In de zitting van heden heeft de heer *de Brigode* tegen de erfelijkheid der pairie gestemd, hoezeer hij voor eene nieuwe organisatie van de kamer der pairs was. Zie hier de veranderingen, welke hij voorstelde:

Art. 1. De benoeming der leden van de kamer der pairs behoort aan de kies collegien, vereenigd in de hoofdplaats van het departement in eene algemeene vergadering, vatbaar om in afdeelingen te worden verdeeld.

Art. 2. Het getal der pairs is op 250 bepaald; zij zullen den ouderdom van 40 jaren moeten bereikt hebben en 1000 franken in de directe belastingen betalen.

Art. 3. De waardigheid van pair wordt voor tien jaren verleend.

Art. 4. De Koning heeft het regt de kamers der pairs te ontbinden; in geval van ontbinding, zullen de kies collegien binnen de drie maanden, die op de promulgatie der ordonnantie van ontbinding zullen volgen, bijeengeroepen worden.

Het getal der pairs voor elk departement zal door eene wet bepaald worden.

Art. 5. De kamer der tegenwoordige pairs zal eene nieuwe regeling ondergaan.

Art. 6. Alle strijdige bepalingen zijn en blijven afgeschaft.

De discussien zijn vervolgens tot maandag uitgesteld geworden.

— De Koning en zijne familie hebben het Palais-Royal verlaten om het paleis der Tuillerien te gaan bewonen.

— Morgen avond vertrekt de hertog van Orleans naar Maubeuge.

— Men verneemt uit eene goede bron, dat eenige der laatste ligtingen, die in Pruissen bevolen waren, niet ten uitvoer worden gebragt.

— Men leest in den *Moniteur* het volgende:

Zoodra het gouvernement kennis bekomen had van de gebeurtenissen te Straatsburg, is de terugroeping van den prefect besloten geweest; en te gelijker tijd zijn bevelen gegeven, dat het geheel bedrag van het regt op het het geslagt zou gevorderd worden; eene telegrafische tijding, heden avond alhier ten uitvoer gebragt, meldt dat deze bevelen zijn ten uitvoer gelegd en dat de rust op niet een enkel punt meer verstoord is geworden.

— De luitenant-generaal *Bernard*, komende uit de Vereenigde-Staten, heeft de eer gehad met den Koning en de koninklijke familie te dineren.

— De dagbladen uit Nieuw-Orleans deelen tijdingen mede van den 21 junij, nopens den inwendigen toestand van Mexico; al de bijzonderheden daarin voorkomende, bevestigen de voldoendste berigten, die wij reeds over den staatkundigen staat van dat land hebben medegedeeld; niet alleen is de rust aldaar hersteld, maar ook houdt het gouvernement zich bezig om het lot van alle klassen te verbeteren.

De kamers zijn op het denkbeeld gekomen om eene vaardige gemeenschap tusschen de onderscheidene punten der republiek daar te stellen, en wij vernemen met genoegen, waarin ongetwijfeld de kooplieden van Hâvre, die met Mexico betrekkingen houden, zullen deelen, dat het wetgevend ligchaam van dat land, den 22 mei besloten heeft het invoeren van 80 diligences en twintig wagens met vier raderen, bestemd om de transporten en vervoer van Vera-Crux naar Mexico te bewerkstelligen; tot hiertoe weet men, dat deze weg alleen door marsdragende muil-ezels en onder escorte afgelegd werd.

De generaal *Bravo* rekent zoodanig op het behoud van den vrede, dat hij een gedeelte zijner troepen afgedankt heeft.

(*Journal du Hâvre*).

— Volgens berigten uit Valenciennes, liggen de troepen van de armée, welke in Belgie is geweest, in de dorpen langs de grenzen, zoodanig, dat zij spoedig kunnen bijeenkomen en tot brigades gevormd worden. De ingezetenen van die dorpen worden niet weinig door inkwartiering gedrukt.

## Belgie.

### BRUSSEL, 4 *October*.

De deliberatien over de concept-wet, betrekkelijk de depôts van oorlogs-wapenen, welke in de zitting der afgevaardigden van den 2 dezer begonnen waren, zijn gisteren voortgezet, doch niet afgeloopen; in die zitting is verder niets anders voorgevallen.

In de zitting van den senaat van gisteren is de verandering, welke de afgevaardigden in de door den senaat aangenomen wet, betrekkelijk de vrijstellingen der miliciens van 1826 gemaakt hebben, ter tafel gebragt en werd deze verandering, met eene meerderheid van 25 tegen 2 stemmen aangenomen. Zij betreft voornamelijk de vrijstelling der, na zeker decreet

van den Regent, zich vrij van de militie geacht hebbende getrouwden en *seminaristen.*

— Daar zullen telegragraphische liniën op onderscheiden punten des rijks worden aangelegd, ten einde de gemeenschap gemakkelijk te maken. De eerste linie zal van Antwerpen op Doornik worden getrokken.

— Daar wordt met ijver aan de vestingwerken gearbeid, om Gent tegen eenen onverhoedschen vijandelijken aanval te verdedigen.

In dit oogenblik zijn meer dan 2000 werklieden aan de vestingwerken der stad Lier bezig.

— De minister van financiën heeft de dominiale bosschen in Vlaanderen, ter dispositie van den minister van oorlog gesteld, om daarin de noodige boomen ter palissadering van de vesting Ostende, de citadel van Gent enz., te kappen.

— De commissie tot het ontwerpen der reglementen voor de provinciale en plaatselijke besturen, heeft tot derzelver voorzitter verkozen, den heer baron *de Stassart* en tot secretaris den heer *E. Stevens.*

— Volgens eene order van den minister van oorlog, zullen de schutters van den eersten ban bij de linietroepen ondergestoken en alzoo te zamen in den wapenhandel geoefend worden.

*Van den 5.*

De afgevaardigden hebben, in hunne zitting van gisteren, de deliberatiën over de concept-wet betrekkelijk het depôt van oorlogs wapenen voortgezet, en ten laatste die wet met eene vrij groote meerderheid aangenomen.

Daarna zijn de deliberatiën over het reglement van orde voor de kamer hervat.

De heer *Verdussen* bragt een rapport over de concept-wet betrekkelijk de dijken der polders uit, hetwelk de kamer besloot, onmiddelijk in deliberatie te brengen.

De minister van binnenlandsche zaken verklaart aan de kamer de motieven, welke hem tot dus verre belet hebben, om haar de justificatiye bescheiden desaangaande voor te leggen en berigt voorts de vergadering, dat de inundatiën de aandacht der vreemde gouvernementen gewekt hebben. Daar bestaan te dien opzigte twee protocollen, welke ik thans aan de kamer kan voorlezen. De minister las die twee protocollen, respectivelijk van den 1 en 10 september 1831 gedagteekend, waaruit blijkt, dat de kabinetten het besluit hebben genomen, om aan deze inundatien een einde te maken, en dat er te dien opzigte dêmarches bij de belgische en hollandsche gouvernementen gedaan zijn. — De spreker eindigde met de noodzakelijkheid van het herstel der dijken, omdat zonder deze reparatie een groot gedeelte des lands onder water zou blijven.

De concept-wet, in overweging gebragt zijnde, werd met eenparige stemmen aangenomen. Zij luidt als volgt:

»Daar wordt een crediet van *f* 300,000 aan den minister van binnenlandsche zaken geopend, ten einde de uitgaven te bestrijden, welke de reparatie aan de dijken der polders en der regter en linker oevers van de Schelde noodzakelijk maken, onverminderd het verhaal van het gouvernement op de eigenaars, indien daartoe termen zijn.»

Op heden wordt er nogmaals publieke zitting gehonden.

In de zitting van den senaat van denzelfden dag is niets gewigtigs voorgevallen.

— De Koning is van zijn bezoek, in het kamp te Diest, teruggekomen; ook de generaal *Belliard* is weder te Brussel geretourneerd.

— De kolonel *Funson*, die met de uitwisseling der gevangenen belast was, is van deze zijne zending teruggekomen. Uit goede bronnen verneemt men, dat het getal uitgewisselde hollandsche gevangenen 75 officieren en 1500 soldaten bedroeg.

— Uit Hasselt schrijft men, dat er bevelen zijn gegeven, om die stad onmiddelijk in staat van verdediging te stellen, zoodat zij voor het minst eenen plotselijken aanval zou kunnen wederstaan; 1000 werklieden worden aan de op te rigten werken gebruikt; zij worden tegen eenen gulden 's daags betaald.

— Het garnizoen van Luxemburg is weder met 1000 man versterkt geworden. De bezetting dier plaats is thans 10,000 man sterk, het getal inwoners gaat dat van 12,000 niet te boven.

## Nederlanden.

'sHERTOGENBOSCH, 7 *October.*

Men verneemt, dat te Londen de gevolmagtigden der beide partijen, onder bemiddeling der conferentie en met goedkeuring der wederzijdsche gouvernementen, overeengekomen zijn, om den wapenstilstand nog 14 dagen en alzoo tot den 25 dezer te verlengen.

— Z. M. heeft reeds een aantal officieren bij de noord-brabandsche platte lands-schutterij benoemd; daarbij zijn eenige onderofficieren van de 's Hertogenbossche schutterij, welke tot luitenants bevorderd zijn, geplaatst.

— Namens Z. Exc. den minister van financiën is aan de hoofd-inspecteurs, de arrondissements-inspecteurs, de controleurs en ontvangers der directe belastingen enz., onder dagteekening van den 28 der afgeloopene maand, met betrekking tot het in ontvangst nemen van schatkist-biljetten, van den 3 dezer af, eene aanschrijving toegezonden, waarvan de inhoud is als volgt:

«De betaling, aanvankelijk op den 3 october aanstaande, der twaalf maanden rente, den 1 dier maand op de schatkist-biljetten verschenen, zal behooren ten gevolge te hebben, dat bij de ontvangers der directe belastingen enz. en van de registratie, van het gezegde tijdstip van 3 october 1831 af, geene schatkist-biljetten meer in betaling van de belastingen worden aanvaard, dan de zoodanige, waarvan de twaalf maanden rente, den eersten dier maand verschenen, zijn aangezuiverd geworden door de agenten van den algemeenen rijkskassier, blijkens de greffe, door hen deswege op die biljetten gesteld.

»Deze maatregel, welke medewerken moet om den regelmatigen afloop der bedoelde rente-betaling te bevorderen, neemt echter niet weg, *eensdeels*, dat de belastingschuldigen, welke op den 1 october aanstaande schatkist-biljetten in betaling hunner belastingen fourneren, dezelve ongestempeld en met bijberekening van rente, des noods over twaalf maanden, indien de termijn, waarop de belasting was verschenen zulks gedoogt, zullen kunnen in betaling geven (zullende echter door de ontvangers der middelen alsdan, — bij de overstorting aan de agenten van den algemeenen rijkskassier, van die biljetten, — daarvan afzonderlijke lijsten moeten worden overgelegd, op gelijke wijze als hun zulks, ten aanzien der in september bij hen te ontvangen schatkist-biljetten, is voorgeschreven); noch ook, *ten anderen*, dat de in voege voorz. gestempelde schatkist-biljetten in betaling zullen kunnen blijven aangenomen worden, voor belastingen, waarvan de termijn van voldoening reeds vroeger was verstreken; doch zal het noodzakelijk zijn, ten einde het rijk in deze buiten schade te houden, dat de ontvangers der middelen, in zoodanig geval, van de belastingschuldigen invorderen eene bijbetaling in gereeden gelde, gelijk staande met het bedrag der rente van de in betaling genomen schatkist biljetten, over het tijdvak, hetwelk tusschen den 1 der maand, waarin de termijn van betaling verstreken was, en 1 october 1831 zal zijn verloopen; — bij voorbeeld: wanneer in de maand october wordt voldaan eene som van *f* 106, welke reeds in de maand augustus had moeten zijn betaald, zal de belastingschuldige niet kunnen volstaan met daarvoor te fourneren een schatkist-biljet van *f* 100, met *f* 6, in gereeden gelde, maar zal bij *f* 7, in klinkende penningen bij zijn biljet van *f* 100 moeten voegen, uit hoofde, dat, wanneer de bijgebragte termijn in augustus ware voldaan, het schatkist-biljet van den belastingschuldigen voor *f* 105 in betaling zoude zijn geleden, en bij dus *f* 1 in gereeden gelde zoude hebben moeten bijpassen; terwijl, in october betalende, en slechts *f* 6 in gereeden gelde bijpassende, dit bedrag maar gelijk zoude staan met dat, hetwelk op hetzelfde schatkist-biljet, door den agent van den algemeenen rijkskassier was uitgekeerd; en het rijk dus van de *f* 1, die, bij tijdige voldoening, nog aan hetzelve, boven het bedrag, met de destijds daarop verschenen rente van het schatkist-biljet van *f* 100, verschuldigd was, zoude verstoken blijven.»

— De opening der nieuwe zitting van de tweede kamer der staten-generaal zal den 17 plaats hebben. Zeven nieuwe leden zullen in de kamer zitting nemen, als 1 uit Noord-Braband, 1 uit Gelderland, 1 uit Holland, 1 uit Vriesland, 1 uit Overijssel en 2 uit Groningen.

— Door de staten van Holland is in plaats van den heer mr. *L. C. van Toulon*, de heer mr. *F. C. de Bordes*, eerste advokaat-generaal bij het hoog geregtshof te 's Hage, tot lid der tweede kamer verkozen.

— De prins van Oranje is in den avond van den 5den dezer uit 's Gravenhage naar het hoofdkwartier vertrokken.

— Door de staten der provincie Groningen zijn den 4 october tot leden van de tweede kamer der staten generaal, in plaats van jonkh. *J. Jarges*, en wijlen jonkh. *G. H. van Alberda van Bloemersma*, benoemd: jonkh. *Onoko van Swinderen*, en Mr. *Willem Jan Quintus.*

— Naar men verzekert zal Staats-Vlaanderen eene aanmerkelijke versterking van troepen bekomen en de nieuw georganiseerde 4de afdeeling daartoe onder anderen bestemd zijn.

— Wij vernemen, dat de heer *E. de la Coste*, voormalig minister van binnenlandsche zaken, tot senateur in Belgie verkozen is.

— Volgens het *Journal d'Anvers*, is de tijding voorbarig geweest, dat de stad Antwerpen in staat van beleg gesteld was; de genomene maatregelen van verdediging zijn alleen uit voorzorg genomen.

— Men verneemt dat in Belgie de roomsch-katholijke geestelijkheid wederom in het bezit harer goederen, die niet vervreemd of verkocht waren, gesteld is; in Luik worden uit den opbrengst van de renten de kerken verfraaid en in orde gebragt; drie kloosters benevens derzelver kerkgebouwen zijn reeds geopend, en dagelijsch wordt daarin de dienst gedaan.

— Volgens het dagblad *l'Avenir* zouden met het hof van Rome de onderhandelingen begonnen zijn, tot oprigting van een nieuw bisdom te Brugge; de deken van die stad zou zich reeds naar Mechelen begeven hebben, om inlichtingen te geven nopens de gebouwen, die de stads regering daartoe ter beschikking wil stellen. Men zegt, dat de stad IJperen zich ook opdoet voor den bisschoppelijken zetel, zijnde het zeker, dat de stads regering al de daartoe noodig zijnde gebouwen zal aanbieden. Indien het gouvernement zwarigheid mogte maken in de kosten van eerste oprigting, zijn beide de steden bevrijd van die te dragen.

— Er is voor weinige weken in de Middellandsche Zee, ten zuiden van Sicilie, tusschen dat eiland en de afrikaansche kust, een vuurberg verrezen, welke zich langzamerhand tot een eilandje gevormd heeft, dat thans den omtrek van ruim een half uur heeft. De Engelschen hebben daarvan bezit genomen, de britsche vlag daarop geplant en daaraan den naam van *Grahameiland* gegeven.

— Volgens een' brief uit Saint-Gall in Zwitserland, van den 17 ll., is op den 13 in de omstreken van Bregentz, een berg met een verschrikkelijk geraas, door midden gebarsten, daarbij eenen afgrond van ten minste 50 schreden in de breedte openende. Geheele bosschen van pijnbomen zijn omver geworpen en stukken rots losgerukt; eene beek, welke daar ter plaatse stroomde, is verdwenen en men vreesde zeer, dat hare opeengehoopte wateren den geheelen berg zouden doen instorten. Ook hebben vele huisgezinnen reeds Bregentz verlaten.

---

— Volgens berigten uit Leuven van den 18 september, heeft de regering dier stad de vicarissen-generaal van het aartsbisdom van Mechelen verzocht, eenen geestelijken te benoemen om het stedelijke collegie voor het publiek onderwijs op nieuw te organiseren, van de misbruiken te zuiveren en hetzelve te besturen. Slechts twee leden, de heeren *Deswert* en *Pecmans*, hebben zich tegen dat besluit verklaard.

Het is opmerkzaam, dat onderscheiden belgische dagbladen, en waaronder voornamelijk dezulken, die het tegenwoordig bestuur niet genegen zijn; bij elke gelegenheid hunne klagtoonen vernieuwen over de verwaarloozing van het openbaar onderwijs; zij doen het voorkomen als of de plaatselijke collegien en scholen werden opgeheven en vernietigd; dat de regeringen tot derzelver instandhouding geene fondsen meer wil toekennen, ja het onderwijs zelfs tegenwerken. Zij schijnen zich te verbeelden, dat hunne lezers alle een blind geloof hechten aan hetgeen door hen bij afwisseling wordt medegedeeld; want bij andere gelegenheden doen zij het voorkomen als of de geestelijken zich van het publieke onderwijs geheel wilden meester maken, en dat de meeste collegien en scholen door hunnen invloed bestuurd worden; indien dit laatste waar is, dan is dit in tegenstrijd met hunne eerste berigten, en daar blijkt dan evenwel uit dat de scholen en collegien niet opgeheven noch vernietigd worden, ten ware dat men wilde beweren, dat de scholen, waaromtrent de geestelijken eenigen invloed uitoefenen, moeten beschouwd worden als niet te bestaan.

Intusschen kan men uit al hun geschrijf en medegedeelde berigten opmaken dat haat tegen den R. K. godsdienst en de geestelijken hunne eenige bedoeling is, en dat zij dezen niet weten te verbergen.

In de meeste steden, en ook in vele groote gemeenten in Belgie bestonden voormaals collegien en scholen, waarin de godsdienst een voornaam gedeelte van het onderwijs uitmaakte, en eenige onderwijzers behoorden tot den geestelijken staat, en ook eenige van deze inrigtingen werden alleen door geestelijken bestuurd. In de laatste jaren, wanneer men voorgaf het publiek onderwijs meer onzijdig te willen inrigten, zijn velen van die collegien opgeheven en anderen moesten wijzigingen ondergaan, die tot deszelfs verval medewerkten.

Het was dus te veronderstellen, dat, daar zich de gelegenheid aanbood en de vrijheid er toe vergund werd, men daarvan gebruik zou maken, om den godsdienst weder deszelfs aandeel in het onderwijs toe te kennen. — Volgens de berigten zelve van die anti-katholijke dagbladen zijn reeds een aantal collegien en scholen, buiten kosten van het gouvernement en de plaatselijke besturen hersteld, terwijl dezelve in vele andere gemeenten door de regeringen zijn gereorganiseerd en tevens de kerkelijke overheid verzocht, daarin voor het geestelijk onderwijs de noodige verordeningen te beramen.

Het zijn deze verordeningen, die de schrijvers van voornoemde dagbladen niet kunnen verduren. Zij schijnen te verlangen, dat de godsdienst buiten het onderwijs en de opvoeding worde verbannen. Zij denken en handelen ten deze strijdig, niet alleen met de eerste wijsgeeren van vorige eeuwen, als eenen *Fénélon*, *Pascal*, *Leibnitz*, *Newton* en zooveel anderen, maar zelfs met die latere, die zooveel tot het hedendaags liberalismus en tot vernietiging van allen geopenbaarden godsdienst hebben bijgedragen. De vermaarde *Diderot*, wiens gevoelens wij in het geheel niet genegen zijn, oordeelde evenwel geheel anders over het onderwijs en de opvoeding der jeugd. «Ik noem», zeide hij, «tot de wazenlijke wetenschappen, dezulke, die voor alle standen en in alle tijden noodzakelijk zijn, en waaraan niets ontbreekt, omdat dezelve al datgene omvatten, dat de mensch verpligt is te weten en te doen, op straffe van vernederd en ongelukkig te worden; zoodanig is de godsdienst, waarmede wij moeten beginnen, voortgaan en eindigen, omdat wij van God, door hem en voor hem zijn... De mensch heeft eene ziel, om die te volmaken; bij heeft pligten te volbrengen, en een ander leven te beoogen. Hij is onder de besturing van God, aan eene maatschappij gebonden en moet voor zich zelven zorgen. Nu, het eerste gebod van God is, dat men hem uit al zijne krachten moet beminnen, onderdanigheid en getrouwheid bewijzen, en al datgene te doen, wat de Voorzienigheid verordend heeft.»

Wanneer dit een stelregel door *Diderot* zelven erkend is, hoe kan of wil men dan verlangen, dat het onderwijs van den godsdienst uit de scholen en de gestichten van opvoeding moet worden verbannen. Geheel anders zoude men dit onderwerp kunnen beschouwen, indien andersdenkenden of die geene godsdienstige kennis voor hunne kinderen verlangen, genoodzaakt werden van die inrigtingen gebruik te moeten maken, maar daar hun de vrijheid is toegekend, om nevens die scholen en collegien, waarin de roomsch-katholijke godsdienst een gedeelte van het onderwijs uitmaakt, anderen van eene geheel tegenstrijdige strekking op te rigten, waarom dan de eerste benijd? En duidt dit niet klaarblijkelijk aan, dat zij met een geheim doelwit bezield zijn?

In Noord-America schijnt men daaromtrent geheel anders te denken; in de provincie Kentuckey zijn door de provinciale staten, die protestantsch zijn, twee vrouwen kloosters bij een besluit der vergadering legaal erkend, om dat deze zich met het onderwijs der jeugd zouden bezig houden, door onderscheide leden, is de hoogste en wezenlijk verdiende lof aan die brave religieusen toegewijd, die zich geheel aan het geluk der jeugd opofferen; wij zijn aan deze, verklaarde een der leden, voornamelijk verschuldigd dat de vrouwen eene voortreffelijke goede opvoeding verkrijgen; vele leden en andere protestanten hebben niet geaarzeld de opvoeding hunner kinderen aan die religieusen toe te vertrouwen, en deze zullen zich dit zeker niet beklagen; doch welk eene tegenstrijdigheid met het aantal schrijvers en anderen in dezen tijd, die aan de roomsch-katholijken zelve gaarne de gelegenheid zouden willen benemen om hunne kinderen eene godsdienstige opvoeding te doen geven.

---

**PRIJZEN DER GRANEN.**

'sHERTOGENBOSCH, 6 *October*.

| | | |
|---|---|---|
| Rogge, | *het nederlandsch mud*, | *f* 7-50 à 7-85. |
| Boekweit, | | à 5-75 à 4-35. |
| Haver, | | « 3-06 à 2-75. |
| Garst, | | « 4-00 à 0-00. |

Het nederlandsch pond boter. . . . . . » 0-90 à 0-80.

De drie nederlandsche ponden roggebrood 32 cents.

---

**BEURSPRIJS DER EFFECTEN.**

AMSTERDAM, *den* 4 *October*.

| | | | gebl. |
|---|---|---|---|
| NEDERL. | Werkel. Schuld, . . . à 2½ pCt. | 36½ à 37¼ | 37 |
| ——— | Renversalen. . . . . . . . . . . . . | à | |
| ——— | Kansbiljetten. . . . . . . . . . . *f* | 13¼ à 13½ | 13⅜ |
| ——— | Recepis., geldl. 1830, à 5 pCt. | 73¾ à 74¼ | 74 |
| ——— | Schatk. bilj., groote . » 6 » | 84¼ à 85 | |
| ——— | Dito kleine à *f* 100 . » 6 » | 89¾ à 90½ | 90 |
| ——— | Dito, dito à » 50 . » 6 » | à | |
| ——— | Vrijwillige Geldleening. » 6 » | 81¼ à 82½ | 82⅛ |
| ——— | Amortisatie-Syndikaat. » 4½ » | 57⅛ à 58 | 57⅝ |
| ——— | Dito, dito » 3½ » | 47¼ à 48 | |
| ——— | Anticipatie-billet. 1831. » 6 » | à | |
| ——— | Handel-Maatschappij . » 4½ » | 72 à 72½ | |
| FRANKRIJK. | Ins. op het gr. boek » 3 » | 58¼ à 59¼ | 58¾ |
| ——— | Certifikaten van dito . » 5 » | à | |
| RUSLAND | Bij *Hope* en C. . . . . » 5 » | 84½ à 85½ | 85 |
| ——— | Bij dezelfde 1828 en 29 » » » | 86¾ à 87½ | 87⅛ |
| SPANJE | Cert. van insch. gr. boek » » » | 5½ à 6 | 5⅛ |
| ——— | dezelfde te Amsterdam. » » » | 40¾ à 41¼ | 41½ |
| ENGELAND | geconsolideerde. . . . » 3 » | 81½ à 82 | 81⅜ |
| NAPELS. | Certificaten . . . . . . . . | 64½ à 65 | |

---

Te *'sHertogenbosch*, bij de *GEBROEDERS LANGENHUYSEN*, drukkers en uitgevers.